

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.075/2018/11.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
. Somogyi Gábor, előadó bíró
. Kónya István, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. március 19.
Az ügy tárgya: becsületsértés vétsége és más bűncselekmény
Terhelt:
Első fok: Tiszaújvárosi Járásbíróság, 8.B.226/2012/22., ítélet, tárgyalás,
2013. november 13.
Másodfok: Törvényszék, 2.Bf.323/2014/7., végzés, nyilvános ülés,
2014. szeptember 16.
Az indítvány előterjesztője: terhelt, védője útján
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a becsületsértés vétsége és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Tiszaújvárosi Járásbíróság 8.B.226/2012/22. számú ítéletét, illetve a Miskolci Törvényszék 2.Bf.323/2014/7. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Tiszaújvárosi Járásbíróság a 2013. november 13-án kelt 8.B.226/2012/22. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki becsületsértés vétségében [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban: korábbi Btk. - 180. § (1) bekezdés a) pont], valamint folytatólagosan elkövetett rágalmozás vétségében [korábbi Btk. 179. § (1) bekezdés, valamint (2) bekezdés b) pont], és ezért 80 napi tétel, napi tételenként 2.500 forint, összesen 200.000 forint pénzbüntetésre ítélte.
- [2] A terhelt fellebbezése alapján eljárva a Miskolci Törvényszék a 2014. szeptember 16-án meghozott 2.Bf.323/2014/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A bíróság jogerős ítéletében megállapított tényállás lényege a következő. A terhelt 2011. szeptember 21-én a Facebook közösségi portálon olyan nyilvános bejegyzést tett, melyben a jegyző munkáját bírálta. Ebben a következő kijelentéseket tette: „rasszizmus, diszkrimináció van, és nekünk, lakosoknak ehhez még jó pofát is kell vágni. Kérem, hogy sújtsanak már le erre a rasszista képviselő-testületre és jegyzőnőre.”
- [4] A terhelt 2012. július 12-én a Facebook közösségi portálon a sértett jegyzői munkakörének

ellátásával kapcsolatos nyilvános bejegyzést tett. Ebben kijelentette, hogy „ezeket én súlyos hibának tartom, számomra olyan, mintha adócsalók lennének, és ennek részese a helyi jegyző is”. Tényként állította továbbá a sértettől, hogy „a roma származású embereket megkülönböztetésben, hátrányos helyzetbe hozza”, és emiatt felszólította a jegyzőt, hogy „aki sorozatos jogtalanságok részese, az ne legyen a törvény betartója”.

- [5] A terhelt 2012. november 5-én részt vett a Város Önkormányzatának képviselő-testülete által tartott közmeghallgatáson; azon ugyancsak részt vett a jegyző, továbbá a képviselő-testület tagjai, és a lakosok, összesen mintegy nyolcvan személy. A terhelt a közmeghallgatáson felszólalt, és a jelenlévők előtt a sértettől kijelentette, hogy a jegyző kétszer is feljelentette őt, és a rendőrségen hamis tanúvallomást tett.

II.

- [6] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt - védője útján - az annak előterjesztésekor hatályos 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozással terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását, és a törvénynek megfelelő (az indítvány tartalmából kitűnően: felmentő) ítélet meghozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására való utasítását kérte.
- [7] Indokai szerint a terhelt vitatta, hogy az első két tényállási pontban írt cselekmény során a bűnösség alapjául szolgáló közléseket a Facebook közösségi portálon ő tette meg. Ez sem a beszerezett szakvélemények, sem a közlések tartalma alapján nem állapítható meg kétséget kizáróan, mert számítógépén nem volt található a közlésekhez köthető szövegállomány, továbbá a számítógépes rendszerek feltörhetők, laptopját használhatták a hozzá látogató más személyek is, illetve a szükséges azonosítókhoz való külső hozzáférés sem zárható ki.
- [8] Az indítvány szerint a terhelt 2. vádpontban foglalt közlése nem tényállítás, hanem véleménynyilvánítás; ez egyértelműen következik az „ez számára olyan, mintha” szó szerkezet alkalmazásából is. Kifogásolta, hogy sem a 2., sem a 3. tényállási pontban írt cselekmény kapcsán nem kapott lehetőséget a valóság bizonyítására, noha a valóság közlése nem minősülhetne rágalmazásnak. A bíróságnak tisztáznia kellett volna, hogy a terhelt kijelentései - előzményeivel együtt értékelve - megfelelnek-e a valóságnak, és azok alapján a szöveg írója logikusan juthatott-e az általa leírt következtetésekre.
- [9] A közmeghallgatáson tett kijelentésekkel kapcsolatban a terhelt arra utalt, hogy a jegyző általi kétszeri feljelentés az iratok alapján bizonyított tény; azt pedig a bíróságnak kellett volna tisztáznia, hogy a hamis tanúvallomás tételére vonatkozó állítását konkrétan a jegyző vallomásának mely részére értette. Ennek hiányában a terhelt bűnösségéről nem lehetett volna állást foglalni.
- [10] Vitatta a bíróság azon megállapítását is, miszerint a terhére rótt közléseken túl a jegyző tevékenységével kapcsolatban, arra illetékes hatóság előtt bejelentést nem tett. Utalt a számítógépén talált levélre, amit e tárgykörben a helyettes államtitkárnak írt; a terhelt tehát próbált lépéseket tenni a jegyző tevékenységével kapcsolatban, az nem róható a terhére, ha nem a megfelelő szervnél járt el.
- [11] A terhelt a védője útján tett indítványát írásban kiegészítette azzal, hogy az internetes felületen tett komment tartalmaért a médiafelület tulajdonosa a felelős. Így már csak azért is meg kellett volna szüntetni vele szemben az eljárást, mert a Facebook tartalomszolgáltató, ezért az ott megjelenő közlések miatt nem a terhelt, hanem a felületkezelési és törlési joggal rendelkező szolgáltató a felelős.
- [12] A terhelt álláspontja szerint a terhére rótt cselekmények miatt az eljárás lefolytatása magánindítvány előterjesztését igényelt volna. A sértett hivatalos eljáráson kívül nem minősül hivatalos személynek; ezért az ügyészi vádképviselés is törvénysértő volt, és azt eredményezte, hogy a törvény

rendelkezésével szemben nem a magánvádló bizonyította a bűnösségét, hanem az ügyészség próbált bizonyítékot szerezni vele szemben, álláspontja szerint törvénytelen, a terhelt saját eszközeit felhasználva; azonban ez sem vezetett eredményre.

- [13] A terhelt kifogásolta, hogy a neki felrótt közlések a Facebookon nem találhatók meg, így olyan miatt ítélték el, ami valójában nem létezik, de legalábbis a terhelt nem tud róla. A közmeghallgatáson tett kijelentése pedig a jegyző által az első két cselekmény kapcsán tett feljelentésekre vonatkozott, ezért annak bizonyított valósága következtében nem lehetett volna a büntetőjogi felelősségét megállapítani.

III.

- [14] A felülvizsgálati indítványt elbírálva a Kúria a 2015. november 2-án kelt Bfv.I.704/2015/9. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [15] A terhelt alkotmányjogi panasza alapján az Alkotmánybíróság a 2018. július 10-én meghozott 3263/2018. (VII. 20.) számú határozatával megállapította, hogy a Kúria Bfv.I.704/2015/9. számú végzése alaptörvény-ellenes, és ezért azt megsemmisítette.
- [16] Az Alkotmánybíróság határozatának lényege szerint a terhelt első két cselekménye kapcsán a Kúria az alkotmányossági szempontokkal összhangban állapította meg, hogy a terhelt közlései a közügyek körébe tartozó értékítéletnek minősülnek, azonban ennek alkotmányos következményeit nem vonta le teljes mértékben. A Kúria elfogadta a jogerős ítélet azon megállapítását, miszerint a vizsgált kifejezések „a bírálathoz nem elengedhetetlenül szükségesek, már a becsületérzést sértik”, azonban az Alkotmánybíróság a szólásszabadság határainak értelmezése során „a becsületérzés sérelménél” szigorúbb mércét határozott meg.
- [17] A terhelt terhére rótt harmadik cselekmény tekintetében pedig a Kúria végzésének indokolásából nem tűnnek ki azok az indokok, ami alapján a valóság bizonyíthatóságának alapjául szolgáló közérdek nem áll fenn; a Kúria nem adta indokát annak, hogy helyi közhatalom kiemelkedően fontos szereplőjére, a jegyzőre vonatkozó tényállítás milyen szempontok mérlegelésével került ki a közügyek vitájának köréből.
- [18] Az Alkotmánybíróság határozatát követően a terhelt indítványozta, hogy a Kúria az Alkotmánybíróság határozatát - melyben, álláspontja szerint, a jogerős ítéletet semmisítette meg - tekintse véglegesnek. Az Alkotmánybíróság határozata szerint nincs bűncselekmény és nincs büntetés sem, ezért az új eljárásban nincs mit elbírálni. A Kúria a 2018. augusztus 22-én meghozott Bfv.III.1.075/2018/4. számú végzésével a jogerős ítéletben kiszabott pénzbüntetés végrehajtását, és a bűnügyi költség megfizetésére vonatkozó kötelezés teljesítését félbeszakította.
- [19] A Legfőbb Ügyészség a BF.1295/2015/1. számú átiratában indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.
- [20] Álláspontja szerint az Alkotmánybíróság által megállapított alaptörvény-ellenesség abban áll, hogy a bíróság a 3. tényállási pont kapcsán nem rendelte el a valóság bizonyítását. Amennyiben tehát a terheltnek a közmeghallgatás során tett közlései közügynek minősülnek is, abból nem lehet levonni azt a következtetést, hogy a terhelt nem követett el bűncselekményt. Az Alkotmánybíróság a korábbi Btk. 182. §-ában írt büntethetőséget megszüntető ok vizsgálatának feltételeire vonatkozó büntető anyagi jogi szabályok alkalmazását találta alaptörvény-ellenesnek, álláspontja szerint a terhelt büntetőjogi felelősségéről a valóság bizonyításának lefolytatása nélkül nem lehetett volna állást foglalni. Ez az alkotmánybíróság határozata szerinti jogszabálysértés azonban a felülvizsgálati eljárásban nem, csupán megismételt alapeljárásban küszöbölhető ki.
- [21] A Legfőbb Ügyészség átirata kapcsán a terhelt írásban észrevételezte, hogy álláspontja szerint az Alkotmánybíróság az ítéletet mindhárom vádpont tekintetében megsemmisítette, és ezzel „az ügy kimenetelét véglegessé tette”. Az Alkotmánybíróság határozatát követően a bíróság által elkövetett

korábbi hibák már nem küszöbölhetők ki; az elmulasztott eljárási cselekmények nem pótolhatók, már csak azért sem, mert időközben a három éves elévülési idő is eltelt.

- [22] A terhelt álláspontja szerint az Alkotmánybíróság „véglegesen törölte” az ügyet, ezért az ügyészség nem kezdeményezhet új eljárást.

IV.

- [23] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsülésen bírálta el.
- [24] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [25] A perjogi helyzet a következő.
- [26] Az Alaptörvény 24. § (2) bekezdés d) pontja szerint az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját, és - a hivatkozott törvényhely (3) bekezdés b) pontja értelmében - e hatáskörében megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.
- [27] Ezzel összhangban a Be. 632. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a bíróság határozatának az Alkotmánybíróság általi megsemmisítése esetén az eljárást meg kell ismételni.
- [28] Az Alkotmánybíróság tehát olyan jogkörrel nem rendelkezik, amit a terhelt, a határozatának - tévesen - tulajdonít; büntetőügyet érdemben nem bírál el, a terhelt büntetőjogi felelősségéről érdemben nem dönt, és azt jelen ügyben sem tette. Az Alkotmánybíróság határozatában - annak rendelkező részéből egyértelműen kitűnően - kizárólag a Kúria korábbi felülvizsgálati eljárásában hozott határozatának az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálta, és kizárólag ezt a határozatot semmisítette meg, annak az alaptörvény-ellenessége miatt; ennek pedig az a következménye, hogy az ügy továbbra is jogerős ítélettel lezárt, ugyanakkor az ellene, a terhelt által korábban joghatályosan előterjesztett felülvizsgálati indítvány elbírálatlan.
- [29] Valójában tehát nem új eljárásra kerül sor. A Kúria a megismételt rendkívüli jogorvoslati eljárásban elbírálja a terhelt korábban előterjesztett felülvizsgálati indítványát, ami a Be. 632. § (1) bekezdése alapján a törvényi kötelezettsége.
- [30] Az Alkotmánybíróság - kizárólag a felülvizsgálati határozatot megsemmisítő - döntése következtében az alapügyben hozott, a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapító ítélet továbbra is létező, jogerős ügydöntő határozat.
- [31] Következésképp a terhelt javára bejelentett indítvány elbírálásának nem gátja, hogy az eljárás jogerős befejezése óta a korábbi Btk. 33. § (1) bekezdés b) pont zárófordulatában meghatározott elévülési idő eltelt. A jogerős ítélet meghozatalával ugyanis a büntetőeljárás befejeződött, a jogerő bekövetkeztének tényét pedig a felülvizsgálati indítvány nem érinti. A büntetőeljárás csak akkor kerülne ismét folyamatba, ha a Kúria az indítvány alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi. Ebben az esetben - a Legfőbb Ügyészség indítványával szemben - új eljárás lefolytatásának valóban akadályát jelentette volna a büntethetőség elévülése. A jogerős ítélet meghozatala után azonban, ha annak hatályon kívül helyezésére nem kerül sor, a büntethetőség elévülése nem értelmezhető, hiszen a jogerős büntetőjogi felelősségre vonás már megtörtént.
- [32] Jelen ügyben azonban a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése nem volt szükséges, mert az indítvány az ügyiratok tartalma alapján érdemben elbírálható volt.
- [33] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. E jogorvoslat kizárólag a Be. 649. §-ában felsorolt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe; a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [34] A terhelt indítványát még az előterjesztésekor hatályos korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapítva terjesztette elő, azonban a hatályos Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján is felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. A terhelt indítványa alapján tehát ez okból felülvizsgálatnak van helye.

- [35] Ugyanakkor a Be. 650. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható; a Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [36] Következésképp a jogerős ítélet azon ténymegállapításai, miszerint az első két tényállási pontban feltüntetett közléseket a Facebook közösségi portálon a terhelt, és nem pedig a terhelt Facebook-profilját felhasználva más, ismeretlen személy tette meg, a felülvizsgálati eljárásban vitássá nem tehetők.
- [37] Az indítvány alapján a Kúriának azt kellett megvizsgálni, hogy a vád tárgyává tett három cselekmény során a terhelt által két alkalommal írásban, egy ízben pedig szóban megtett közlések miatt a büntetőjogi felelősségének megállapítására az anyagi büntetőjog szabályaival összhangban, avagy azok megsértésével került-e sor.
- [38] A büntetőjogi felelősség alapja a tényállásszerűség. Ezért a Kúria a felrótt cselekmény kapcsán elsőként ezt vizsgálta meg. A becsületbevigó magatartás ellenében álló törvényi tényállás
- egyrészt a mással szemben becsület csorbítására alkalmas kifejezés használata; ami - egyéb törvényi feltételek megléte esetén - a becsületsértés (korábbi Btk. 180. §, illetve 2012. évi C. törvény - a továbbiakban: Btk. - 227. §);
 - másrészt a valakiről más előtt becsület csorbítására alkalmas tény állítása, híresztelése, vagy ilyen tényre közvetlen utaló kifejezés használata; ami a rágalmazás (korábbi Btk. 179. §, illetve Btk. 226. §).
- [39] A tényállásszerűség szempontjából annak van jelentősége, hogy mindkét bűncselekmény - az alapesetét tekintve - formális, tehát nem eredmény-bűncselekmény. Formális bűncselekmény esetén pedig az elkövetési tevékenység pontos meghatározása annál is inkább szükséges, mert a tárgyi oldalon - a jogi tárgyon kívül - egyedül ez határozza meg a cselekmény jellemzőit. Másképpen szólva a Btk. az elkövetési magatartást a becsületsorbításra alkalmasság függvényében határozza meg; vagyis a Btk. megadja a védendő értéket, ami a becsület, viszont a törvény a bíróra bízta valamely elkövetési magatartás sértésre alkalmasságának eldöntését. Tehát a törvény valójában nem ad konkrét elkövetési magatartást, hanem megfeleltetést vár el; ezért lehet mondani, hogy nyitott a törvényi tényállás, és a törvény a bíró feladatává teszi a konkretizálást.
- [40] Jelen ügyben ez a következők vizsgálatát, megítélését igényli, illetve jelenti.
- [41] A terhelt a Facebook közösségi portálon a városi jegyzőre azt alábbi kijelentéseket tette:
- rasszizmus, diszkrimináció van, és nekünk, lakosoknak ehhez még jó pofát is kell vágnunk,
 - sújtsanak már le erre a rasszista ... jegyzőnőre,
 - számomra olyan, mintha adócsalók lennének, és ennek részese a helyi jegyző is,
 - a roma származású embereket megkülönböztetésbe, hátrányos helyzetbe hozza,
 - aki sorozatos jogtalanságok részese, az ne legyen a törvény betartója.
- A közmeghallgatáson pedig azt állította, hogy a jegyzőnő
- kétszer feljelentette, és
 - a rendőrségen hamis tanúvallomást tett.
- [42] Az ügyészség és az eljáró bíróság szerint ez bűncselekmény, a terhelt szerint viszont nem.
- [43] A hétköznapi felfogás nem húz éles határt a rágalmazás és becsületsértés közé, mindkettő becsületbevigó magatartás. Kétségtelen azonban, hogy jogilag régóta megtörtént a rágalmazás és becsületsértés különválasztása. Ennek indoka pedig épp az elkövetési magatartás mibenlétében gyökerezik:
- a rágalmazás és becsületsértés között rendszerint nagy súlykülönbség áll fenn,
 - a rágalmazó eseményt, történést formál; az eseménynek, a történetnek pedig a hallgató (a közönség) szemében mindig nagyobb a hitele, mint a már jellegében is szubjektív értékítéletnek vagy egyéb nyilatkozatnak,
 - a rágalmazó tényállítás az objektív valóság hitelével jelentkezik, mutatkozik meg a hallgató

számára; ezzel szemben a - csupán - becsületsértő kijelentéseknek rendszerint nincs konkrét tartalma.

- [44] Ehhez képest alapvető különbség van aközött, hogy az elkövető a tényállításával a hallgató jövőbeni értékítéletére apellál, avagy aközött, hogy eleve értékítéletet mond. Előbbi a hallgatót meg akarja győzni saját igazáról, utóbbi viszont már készen szállítja a saját álláspontját, értékítéletét. A rágalmozó tényállítás alapján a hallgató tud értékítéletet alkotni a sértetről, azon egyszerű oknál fogva, mivel a tények meggyőző ereje nagyobb. Ezért hisznek az emberek a tényeknek (tényállításnak) inkább, mint az értékítéletnek.
- [45] A tényállásszerűség követelménye alapján tehát az első eldöntendő kérdés az, hogy az elkövető magatartása (amiről szó van) tényállítás, híresztelés, avagy kifejezés használata.
- [46] Az emberi gondolkodás ítéletek alakjában (ítéletalkotás által) történik. Az ítélet valamiről, annak a valaminek az állítását vagy tagadását jelenti. Tényítélet az, amikor magára a valóságbeli tényre, körülményre vonatkozóan történik leíró jellegű megállapítás; a jog nyelvén ez a tényállítás.
- [47] A tényállításhoz azonban újabb ítélet is kapcsolódhat, aminek viszont már értékelő funkciója van. Ez az értékítélet, ami a valósághoz (a valóságot leíró megállapításhoz) fűzött következtetés.
- [48] Jogilag a tényállítás és értékítélet közötti határvonal abban áll, miszerint tényállításról van szó, ha az adott nyilatkozat alapjául meghatározott, egyedileg elhatárolt, objektív valósága szempontjából megvizsgálható esemény, történés szolgál. Ezzel szemben értékítélet, ha annak alapja nem egyedileg körülhatárolt esemény, vagy ha a következtetések láncolata annyira hosszú, oly mértékben áttételes, hogy az egyedileg körülhatárolt, meghatározott események már nem úgy jelennek meg, mint a megnyilatkozás alapja. Minden értékítélet viszonyítást foglal magában, és minden értékítéletnek általánosító tendenciája van. Az értékítélet valójában nem más, mint kifejezési mód egyszerűsítése, tehát a tényállítás sommásítása.
- [49] Ez - értelemszerűen - egyben azt is jelenti, hogy a tényállítási tartalom elveszti a konkrétságra való visszavezethetőségét. Másfelől az egyre absztraktabbá válás pedig sűrítést, tipizálást, a lényeg megragadását jelenti; amiért is az emberek egymás között inkább használják azt a tényállítások helyettesítésére. Ez viszont már nem tényállítás, hanem értékítélet.
- [50] Kétségtelen odafigyelést igényel annak eldöntése, hogy mikor van tényállítás, aminek veszélyessége a tények hitelével való rontás, és mikor van olyan leegyszerűsítés, ami mögött valójában semmi tényre való vonatkozás, vonatkoztathatóság nincs, és az ekként nem más, mint értékítélet. Utóbbi pedig büntetőjogilag nem akadályozott, feltéve, hogy az nem gyalázkodás.
- [51] Ebben a kérdésben nem a nyelvtan dönt; nem annak van jelentősége, hogy a mondat állítmánya cselekvést kifejező ige-e vagy sem, illetve jelző-e vagy sem. A tényállítás kifejezhető
- a sértett valamely cselekményének megjelölésével (vö. „sikkasztott”),
 - a sértett cselekvési körén kívül eső körülmény megjelölésével (vö. „kiderült, hogy a kezelésére bízott pénzből hiányzik”),
 - a sértett személyére vagy cselekményére utaló fő- vagy melléknévvel (vö. „tolvaj, megvesztegethető”),
 - a sértett jövőbeni magatartása jelzésével (vö. „nem utasítaná vissza a neki felajánlott vagyoni előnyt”),
 - történhet az állítás jellegzetes gesztussal (ami az elvételi mozdulatot utánzó gesztus)
- (Dr. Angyal Pál: A becsület védelméről szóló 1914:XXI. T.-cikk; Budapest, Athenaeum, 1927., 22. oldal; s ue. változata Dr. Kálmán György: A becsület védelme az anyagi büntetőjogban; Budapest Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1961., 100. oldal).
- [52] Ekként, ha valakiről azt mondják, hogy valamit ellopott, akkor az rágalmozó tényállítás, ha viszont azt, hogy tolvaj, vagy hajlama van a lopásra, akkor az becsületsértő lehet.
- [53] Ha pedig önmagában (csupán) azt mondják róla, hogy bűnös, vagy rossz ember, akkor az kizárólag értékítélet, amiben oly mértékig absztrahált, ekként feloldódott a konkrétság, hogy nincs mód azt konkrét bűnre, elkövetésre visszavezetni, vagy ekként érteni. Ebből a visszavezethetőség ugyanis

olyan spekuláció lenne, ami a verbális bűncselekmények esetében a tényből tényre való következtetést tenné lehetővé, holott ezen cselekmény az adott szó kimondásával, elhangzásával egyben rögzült, lezárt tartalmúvá válik.

- [54] Nyilvánvalóan lényeges, hogy miként kell értelmezni valamely inkriminált nyilatkozatot. A Kúria hangsúlyozottan a tényállásszerűségből kiindulást tekinti alapvető szempontnak, mivel a bíróság számára a törvény jelenti a kiindulópontot, és egyben a kötelezést is. A bírói jogalkalmazásra vonatkozó külső - így az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi bíróság általi - elvárásra odafigyelés pedig valójában azt jelenti, hogy a becsületcsorbításra alkalmasság kapcsán vizsgálni kell, hogy milyen körülmények között történt a felrótt (sérlemezett) magatartás (így kerülhet szóba a közügyek intézése). Mindez azonban nem közömbösíti a jogalkalmazás eredendő támpontjának, a tényállásszerűségnek a vizsgálatát [vö. 7/2014. (III. 7.) AB határozat, 13/2014. (IV. 18.) AB határozat].
- [55] A korábbi Btk. 179. § (1) bekezdése alapján rágalmozást követ el, aki valakiről, más előtt, a becsület csorbítására alkalmas tény állít vagy híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ. A bűncselekmény jogi tárgya a személyiségi jogok részét képező becsület; ezáltal büntetőjogi védelmet élvez a társadalmi megbecsülés és az emberi méltóság; elkövetési magatartása pedig a becsület csorbítására alkalmas tény állítása, híresztelés, ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata.
- [56] A társadalmi megbecsülés a személyről kialakult kedvező megítélés, a személy tulajdonságának, magatartásának környezetében meglévő elismertsége. A méltóság az embert adottságától függetlenül megillető bánásmód igénye. A méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő [64/1991. (XII. 17.) AB határozat indokolás D/2/b) pontja], az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében deklarált méltósághoz való jog egyik funkciója az egyenlőség biztosítása [34/1992. (VI. 1.) AB határozat indokolás III/4/3. pontja; vö. Alaptörvény (2011. április 25.) Szabadság és Felelősség Részének II. cikke].
- [57] Tény fogalma alá tartozik valamely, a múltban bekövetkezett vagy a jelenben (a megnyilatkozáskor) tartó cselekmény (cselekedet, magatartás), történés (jelenség, esemény), továbbá állapot (így az ember múltban fennállt, vagy jelenben fennálló tudatállapota is) (BH 1994.171.).
- [58] A tényállítás pedig olyan megnyilatkozás, melynek tartalma múltban bekövetkezett vagy jelenben tartó cselekmény, történés, állapot. Jövőbeni cselekményre, történésre, állapotra vonatkozó megnyilatkozás nem tényállítás, hanem feltételezés; nem rágalmozás, hanem legfeljebb becsületsértés alapja lehet. A tényállításnak - törvényi tényállás szerint - „valakiről” kell megtörténnie.
- [59] Ehhez képest a rágalmozás megvalósulásához szükséges tényállításon olyan - a sértett magatartását egyedileg felismerhetően meghatározó - nyilatkozatot, kijelentést kell érteni, aminek tartalma valamely múltban megtörtént, vagy jelenben történő esemény, jelenség, állapot (BH 2009.135.).
- [60] A becsület csorbítására alkalmasság pedig objektív ismérv; objektíve, a társadalomban kialakult általános megítélés, az általános erkölcsi és közfelfogás figyelembevételével kell eldönteni, hogy az adott tény állítása, híresztelése alkalmas-e a becsület csorbítására. Nem a passzív alany, a sértett egyéni megítélése, szubjektív értékítélete, esetleges érzékenysége alapján kell megítélni, hogy a tényállítás, híresztelés alkalmas-e a becsület csorbítására (BH 2001.462., BH 1999.9., BH 1992.296., BH 1981.220.). A törvény bár az adott sértett személyét, illetve becsületét védi, azonban nem az adott sértett szubjektív becsületérzéséhez kötötte, mérten.
- [61] Általában becsület csorbítására alkalmas olyan tény állítása, híresztelése, ami valósága esetén büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhat a sértett ellen (EBH 2014.B.16., BH 2011.186.). Becsület csorbítására alkalmas olyan tény állítása, híresztelése is, ami az emberi méltóságot támadja, vagy alkalmas arra, hogy a sértettről, tulajdonságairól, magatartásáról a környezetében kialakult kedvező társadalmi megítélést, az elismertségét kedvezőtlen, negatív irányba befolyásolja (BH 2007.4.).

- [62] A rágalmazás szándékos bűncselekmény; a bűnösség megállapításához szükséges, hogy az elkövető tudata átfogja, hogy a tényközlés más előtt történik és objektíve alkalmas a sértett személy becsületének csorbítására. Nem feltétele azonban a bűnösségnek a sértési célzat, és közömbös a motívum is.
- [63] Ezért a bűnösség megállapítása szempontjából közömbös a tényállítás valótlanságának tudata, a valóságtartalom tisztázatlansága, vagy annak az elkövető tudatában való mikénti feltevése, feltételezése, s az ebben való jó- vagy rosszhiszeműség. A szándékosság megállapításához elégséges, ha az elkövető tudata átfogta, hogy tényközlésének tartalma - az általa állított, híresztelt tény - becsület csorbítására alkalmas (EBH 1999.87., BH 1999.540.).
- [64] Mindez azt is jelenti, hogy sem az adott tény valósága, sem a tényközlés közérdektől vagy jogos magánérdektől vezéreltsége, ilyen motívuma, illetve célzata önmagában, közvetlenül nem zárja ki a becsület csorbítására objektíve alkalmas tartalmú tényközlés jogellenességét. Ehhez képest a bíróságnak először abban kell állást foglalnia, hogy a felrótt magatartás tény állítása-e (híresztelése stb.). Ha a cselekmény nem tartozik a tényállítás (híresztelés stb.) fogalma alá, akkor nem is tényállásszerű, tehát nem bűncselekmény.
- [65] A tényállítás (híresztelés stb.) törvényi tényállás szerinti fogalmának megvalósulása szempontjából az adott megnyilatkozás önmagában - s nem pedig alapjogi viszonyban - vizsgálendő (BH 2013.204.). Ha a megnyilatkozás: tényállítás (híresztelés stb.), akkor kell azt vizsgálni, hogy a becsület csorbítására objektíve alkalmas-e, ha pedig a tényállítás becsület csorbítására objektíve nem alkalmas, akkor a cselekmény nem tényállásszerű, tehát nem bűncselekmény.
- [66] Valamely közlés becsület csorbítására való alkalmassága a sérelem absztrakt lehetőségét jelenti. Nem feltétele a bűncselekmény megvalósulásának, hogy a hátrányos következmény - a becsület csorbulása - ténylegesen bekövetkezzék. Ugyancsak közömbös, hogy a tényközlés (tényállítás, híresztelés) vagy kifejezés használata a sértett becsületérzését ténylegesen érintette, sértette-e.
- [67] Ekkor kell vizsgálni, hogy valami közvetve, vagy közvetlen kizárja-e a jogellenességet. A becsületcsorbításra egyébként objektíve alkalmas tényállítás (híresztelés, tényre közvetlenül utaló kifejezés használata) eleve nélkülözi a jogellenességet,
- ha hivatalos személy által a hivatali hatáskörben ügyintézés során, és azzal összefüggésben történt (ami nem más, mint a hivatásbeli köteleesség teljesítése; BH 1991.338., 1994.295., 1998.570., EBH 2000.295., EBH 2003.846.);
 - ha ügyfél által peres, vagy más jogilag szabályozott (hatósági) eljárásban, jogosultság, illetve kötelezettség gyakorlása során, az adott eljárás tárgyát képező ügy érdekével összefüggésben történt; ideértve a hatósági ügyet megindító magatartást (beadványt) is (BJD 1195., 3556., 4167., EBH 1999.4., EBH 1999.87., EBH 2004.1011., EBH 2011.2394., EBH 2014.B.3., BH 2004.267., BH 2004.305., BH 2009.135., BH 2014.264.);
 - ha a véleménynyilvánítás (bírálat, jellemzés, nézet és kritika) szabadsága alá tartozik és hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus vonatkozásában, annak e minőségére tekintettel történt [36/1994. (VI. 24.) AB határozat 3.].
- [68] Ezekben az esetekben a kifogásolt cselekmény (szintén) nem bűncselekmény, azonban ennek oka nem a tényállásszerűség hiánya, hanem a jogellenesség - tehát társadalomra veszélyesség - hiánya [korábbi Btk. 10. § (2) bekezdés]. Ilyenkor sincs azonban jogellenesség hiánya (azaz a cselekmény jogellenes), ha a megnyilatkozás szándékosan, vagy a foglalkozási, hivatásbeli köteleesség gondatlan megszegéséből fakadóan hamis közlés, vagy gyalázkodó tartalmú [36/1994. (VI. 24.) AB határozat indokolás III/2/2., 13/2014. (IV. 18.) AB határozat indokolás 40.].
- [69] Mindezek alapján jelen ügyben a terheltnek felrótt közléseket vizsgálva megállapítható, hogy azok nem mindegyike felel meg a tényállásszerűség követelményének.
- [70] Így a „rasszizmus, diszkrimináció van” kijelentés (önmagában) általánosságánál fogva, és különösen a nem meghatározott személyre vonatkozása miatt nem alkalmas a sértett becsületének csorbítására. A „számomra olyan, mintha adócsalók lennének” közlés megfogalmazásból egyértelműen kitűnően

értékítélet, hasonlat, nem pedig konkrét bűnnel vádolás; ekként „az ennek részese a helyi jegyző is” kijelentéssel együtt sem tényállásszerű. A „sorozatos jogtalanságok részese” kifejezés a konkrétság teljes hiányára tekintettel ugyancsak értékítélet, míg az a tényállítás, miszerint a sértett „kétszer feljelentette”, önmagában nem becsületsértő jellegű, hiszen a feljelentés tétele (ugyancsak önmagában) tartalmilag jogkeresés, azaz kifejezetten jogszerű tevékenység.

- [71] Ugyanakkor mindhárom tényállási pontban van olyan terhelti közlés, ami becsületbevitő cselekmény tekintetében tényállásszerű, és jogellenessége más okból sem kizárt.
- [72] A „rasszista” kifejezés alkalmazása személyre az objektív társadalmi közfelfogás szerint gyalázkodó jellegű; nem azt jelenti, hogy az érintett személy úgy jár el, mint a rasszisták, hanem konkrét bűnt ró a sértettre; az állított bűnt - a rasszizmust - megjelöli, de annak mibenlétét (hogy a megnevezett milyen rasszista cselekményt követett el) már nem fejt ki. Ezért konkrét, gyalázkodó jellegű kijelentés, de nem tényállítás; értékítéletként azonban - a később kifejtendők szerint - túlmegy a közszereplők tűrés kötelezettségén.
- [73] Ugyanez vonatkozik „a roma származású embereket megkülönböztetésben, hátrányos helyzetbe hozza” kijelentésre; látszólagos konkrétsága ellenére a sértettel kapcsolatban állított bűn mibenlétét, elkövetésének mikéntjét ugyancsak nem jelöli meg, és ekként szintén nem tényállítás, hanem gyalázkodó kifejezés.
- [74] A „rendőrségen hamis tanúvallomást tett” kijelentés viszont tényállítás, ami vitathatatlanul konkrét bűnt (hamis tanúzás - Btk. 272. §), s ekként becsület csorbítására alkalmas tény állít a terheltől.
- [75] A terhelt fenti közlései tehát objektíve becsületsértők, mert az első két tényállási pontban írt kifejezés tartalma szerint a sértett bűnt elkövető személy, a harmadik tényállási pontban írt közlés pedig a sértett általi bűncselekmény elkövetését állítja. Korántsem pusztán a közszereplő sértett szubjektív becsületérvzés sérelméről van tehát szó.
- [76] A közéletben szereplés mint tevékenység esetére van kétoldali elvárás. Egyfelől arra nézve, aki ezt végzi, másfelől pedig arra nézve, aki e tevékenységről a gondolatait kifejezi, közli. A kétoldali elvárás lényege egyaránt (egymással összhangban) a közéleti tevékenységet kifejtő személy becsületjogi védelmének terjedelme, két érdek összhangba hozása (egyidejű érvényesítése) végett.
- [77] Mindenkit megillet a közügyek vitatásának joga, a közügy intézése pedig nem személytelen, s aki közügyet intéz, annak ez nem magánügye. Ehhez képest a jog gyakorlása - értelemszerűen - az ilyen joggyakorlással érintett oldalán annak elviselését, tűrését jelenti.
- [78] Mindemellett a közéleti szereplés, a közéleti tevékenységbe bocsátkozás nem csupán szorosán vett közügyben járást, közügy intézését jelenti. Utóbbi esetben a közéleti tevékenységbe bocsátkozó valójában önmaga tolja ki a vele kapcsolatos megnyilatkozások határait, illetve enged hozzáférést becsületjogához.
- [79] Ugyanakkor mind a közügyek ellátása, mind más módon közéletbe bocsátkozás esetében van határ, legfeljebb annak holléte az adott - köz előtti (közvélemény előtti) - tevékenység függésében vizsgálendő.
- [80] A közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja (Ptk. 2:44. §).
- [81] A Ptk. szabályozása tehát kifejezetten utal rá, hogy a közéleti szereplők magasabb tűréshatárára vonatkozó elvárás a közlésnek a közügyekkel való összefüggéséhez kötött.
- [82] Jelen esetben a terhelti közlések a Facebook közösségi portálon kétségtávol összefüggésben állnak a közügyekkel, azonban még a közszereplők e körben való fokozott tűrés kötelezettsége sem zárja ki a részükről bűncselekmény elkövetését állító közlések jogellenességét.
- [83] A véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátlan, és nem élveznek védelmet a gyalázkodó, bűncselekmény elkövetésére utaló, valótlan tartalmú tényállítások. Az olyan, a közszereplő működésével kapcsolatos tényállítások, amelyek - valóságuk esetén - a közszereplő ellen büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhatnak, meghaladják a szabad

véleménynyilvánítás alkotmányos határait, és alkalmasak a sértett jó hírének, becsületének megsértésére (EBH 2018.B.19.). A közszereplővel kapcsolatban olyan tényre utaló kifejezések napilapban, olvasói levélben való közlése, amelyek - valóságuk esetén - alkalmasak a közszereplő ellen büntetőeljárás indítására, túlmegy a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos szabadságán, s nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás bűncselekményének a megállapítására adhat alapot; a valóságbizonyításnak azonban ez esetben is helye van (BH 2011.86.).

- [84] Az első és a második tényállási pontban írt kifejezések konkrét bűnt állítanak a sértettől; a rasszista hivatalos személy intézkedéseivel, eljárásával bűncselekményt követ el (pl. közösség elleni erőszak - Btk. 216. §, hivatali visszaélés - Btk. 305. §, közösség elleni uszítás - Btk. 332. §). Ezért azt a közszereplő sértett sem köteles tűrni; ugyanakkor a megjelölt bűn konkrét elkövetési körülményei a közlésből nem tűnnek ki (ellenkező esetben az már tényállítás, és ekként rágalmazás lenne), és ezért az valóság bizonyításának tárgya nem lehet.
- [85] Ekként az e két tényállási pontban leírt cselekmény tényállásszerű, jogellenes és nem merülhet fel a speciális büntethetőséget kizáró ok sem.
- [86] Más a helyzet a 3. tényállási pontban szereplő tényállítás kapcsán, ahol a közlés azt tartalmazza, hogy konkrét esetben követett el hamis tanúzást a sértett.
- [87] A korábbi Btk. 182. § (2) bekezdése szerint a valóság bizonyításának akkor van helye, ha a tény állítását, híresztelését, illetve az arra közvetlenül utaló kifejezés használatát a közérdek vagy bárkinek a jogos érdeke indokolta. Ezért amennyiben a rágalmazás tárgyát képező tényállítás (híresztelés stb.) a becsületsorbításra objektíve alkalmas, és a jogellenesség hiánya sem állapítható meg, akkor vizsgálni kell annak a kérdését, hogy van-e olyan közérdek, vagy jogos magánérdek, ami a tényállítás megtételét indokolta (indokolhatta). Ha pedig ilyen megállapítható, akkor el kell rendelni a valóság bizonyítását.
- [88] A valóság (sikeres) bizonyítása büntethetőséget kizáró ok [Btk. 15. § h) pont]. A valós tények közlésének pozitív célja és méltányolható motívuma (közérdek vagy jogos magánérdek) indokolatlanná teheti a megbüntetést. A cél és motívum azonban nem közvetlenül, hanem csupán közvetve, a valóságbizonyítás megengedhetőségének kérdésében való hatósági döntéssel és a bizonyítás sikerén keresztül befolyásolja az elkövető büntethetőségét [36/1994. (VI. 24.) AB határozat indokolás II/3/3.]; a bizonyítás elrendelése és a tényállítás (híresztelés stb.) valós volta esetén felmentésnek van helye. Erre a jogi következtetésre azonban csak akkor lehet jutni, amennyiben a valóság bizonyításának van helye, és eredménye azt igazolja. Ha azonban bizonyításnak nincs helye, vagy a tényállítás (híresztelés stb.) valótlan, illetve a valóság bizonyítása sikertelen, akkor felmentésnek - értelemszerűen - nincs helye.
- [89] A korábbi Btk. 182. §-ában írt valóság bizonyítása elrendelésének elmaradása - amennyiben annak feltételei fennállnak - a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontja szerinti anyagi jogszabálysértés. E szabálysértés esetén a bíróság valójában nem dönthette el, vajon nem áll-e fenn speciális büntethetőséget kizáró ok és így nem hozhatott volna érdemben helyes ügydöntő határozatot. Ezért ilyen esetben a Kúria - mivel a felülvizsgálati eljárásban maga nem folytathat le bizonyítást - hatályon kívül helyezi a jogerős ítéletet, és a bíróságot új eljárás lefolytatására utasítja (Kúria Bfv.III.110/2018/8.).
- [90] Ugyanakkor következetes a bírói gyakorlat abban is, hogy a valóság bizonyítása kérdésében hivatalból és alakszerű határozat mellőzésével kell döntenie (BH 1992.226.III.). Ha a bíróság a becsület csorbítására alkalmas tény valóságát a bizonyítási eljárás keretében a szükséges körben megvizsgálta, a valóságbizonyítás kifejezett elrendelésének elmaradása nem sérelmezhető (BH 2015.323.II.).
- [91] Jelen ügyben a konkrét közlés - speciális, bűncselekmény elkövetését állító - tartalmára figyelemmel erről van szó.
- [92] Sajátos helyzetet eredményez, hogy az iratok tartalma alapján megállapítható, miszerint a terheltnek a tényállás 3. pontjában írt közlése a tényállás 1. és 2. pontjában írt cselekmények miatt megindult

nyomozás során tett tanúvallomására vonatkozott; a terhelt az alapeljárásban erre vonatkozóan ajánlott fel tanúbizonyítást (Tiszaújvárosi Járásbíróság B.61/2013/2. számú irat).

- [93] A bíróság jogerős ítéletében azonban e tanúvallomásokat valósnak találta, és elfogadta, a terhelt bűnösségének megállapítását az 1. és 2. tényállási pontban írt cselekmények tekintetében - egyebek mellett - azokra alapította. Ez pedig önmagában bizonyítja, hogy a bíróság azok tartalmát megvizsgálta, és hitelesnek találta. Következésképp a terheltnek a vallomások valótlanására vonatkozó állítása tartalmilag valóságbizonyítás tárgyát képezte, annak formális elrendelése nélkül is, és annak során közlésének valósága nemhogy nem nyert bizonyítást, hanem kifejezetten megcáfolásra került. Az arra vonatkozó bizonyítás tehát, hogy a sértett az 1. és 2. tényállási pont tekintetében hamis tanúvallomást tett-e, az 1. és 2. tényállási pontra vonatkozó bizonyítás körében teljes terjedelemben lefolytatásra került, és ezzel a bíróság a becsület csorbítására alkalmas tény valóságát a bizonyítási eljárás keretében a szükséges körben megvizsgálta, így pedig a valóságbizonyítás kifejezett elrendelésének elmaradása nem sérelmezhető.
- [94] Ezért a terhelti közlés valósága értelemszerűen nem vezethetett a terhelt felmentéséhez.
- [95] A terhelt a felülvizsgálati indítványában tévesen hivatkozott arra is, hogy a büntetőjogi felelősség nem őt, hanem csak a médiafelület tulajdonosát terhelheti.
- [96] A büntetőtörvény egyértelműen meghatározza, hogy egy bűncselekménynek ki lehet az alanya. Jelen ügyben a tényállásban megállapítottakért a büntetőjogi felelősség azt a személyt terheli, akitől a kijelentések származnak, függetlenül attól, hogy más jogterületek (pl. médiajog) esetében a jogalkotó a felelősségi rendszert miként határozta meg.
- [97] Ekként a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása az indítványban megjelölt egyik okból sem járt az anyagi büntetőjog megsértésével.
- [98] A terhelt indítványának törvényi okaként a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés b) pontját is megjelölte. Ez alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést, vagy alkalmazott törvénysértő intézkedést. Ugyanilyen rendelkezést tartalmaz a hatályos Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja is.
- [99] Az említett okon alapuló indítvány nem a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítását, hanem csak a téves minősítés következtében előállott, avagy önmagában, a büntetés kiszabására vonatkozó, bírói mérlegelést nem engedő szabályok megsértése miatt törvénysértő joghátrányt kifogásolja. Ennek megfelelő hivatkozást azonban az indítvány nem tartalmaz.
- [100] A terhelt terhére rótt cselekmények minősítése a jogerős ítéletben annyiban pontatlan, hogy - a korábban írtak szerint - a tényállás első pontjában foglalt cselekmény nem a rágalmazás, hanem a becsületsértés része, s ekként a becsületsértés minősül folytatólagosan elkövetettnek [Btk. 6. § (2) bekezdés], a rágalmazás pedig nem. Ez azonban fel sem veti, hogy a kiszabott büntetés a helyes minősítés mellett eltúlzottan súlyos lenne.
- [101] A terhelt indítványában kifogásolta még az ügyészi vádképviselőt és a magánindítvány hiányát.
- [102] A hatályos eljárási törvény alapján is felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletét magánindítvány hiányában, avagy nem az arra jogosult által emelt vád alapján hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés b) és c) pont].
- [103] A korábbi Btk. 31. § (1) és (2) bekezdése értelmében az e törvényben meghatározott esetekben a bűncselekmény elkövetője csak magánindítványra büntethető; a magánindítvány előterjesztésére a sértett jogosult. A magánindítvány léte tény és egyszersmind jogkérdés is.
- [104] Magánvádas eljárásban nem a magánindítvány, hanem a feljelentés a vád, amelynek tartalmaznia kell a magánindítványt. A vád ezzel felel meg a törvényes vád követelményeinek (EBH 2012.B.17.).
- [105] A becsületsértés és a rágalmazás közvádra üldözendő, ha hivatalos személy sérelmére hivatalos eljárása alatt, illetve emiatt, vagy hatóság sérelmére hivatali működésével összefüggésben követik el [korábbi Be. 52. § (4) bekezdés].

- [106] Mindezen túl a felülvizsgálati indítvány hivatkozásával ellentétben mindhárom esetben a sértett magánindítványt terjesztett elő, nevezetesen
- az első tényállási pontot illetően 2011. október 17-én (05050-1026/2011. számú nyomozati iratok 9. oldal);
 - a második tényállási pontot illetően 2012. augusztus 10-én (05050-920/2012. számú nyomozati iratok 11. oldal);
 - a harmadik tényállási pontot illetően 2012. december 3-án (05050-1384/2012. számú nyomozati iratok 5. oldal).
- [107] A joghatályos magánindítványok előterjesztését tartalmazzák az egyesített ügy alapját képező vádiratok: az 1. tényállási pontot illetően a Tiszaújvárosi Városi Ügyészség B.1039/2011. számú vádirata, a 2. és 3. tényállási pontokat illetően a Tiszaújvárosi Járási Ügyészség B.933/2012. és B.1442/2012. számú vádiratai.
- [108] Az elkövetéskor hatályos Btk. (1978. évi IV. törvény) 22. § h) pontja és az elbíráláskor hatályos Btk. (2012. évi C. törvény) 30. § a) pontja alapján büntethetőségi akadály, a magánindítvány hiánya.
- [109] A korábbi törvény szerint ez az ok a büntethetőséget zárja ki, míg az új törvény szerint a büntetőjogi felelősségre vonást akadályozza.
- [110] Mivel a jelen ügy tárgyát képező mindhárom cselekmény tekintetében a sértett joghatályos magánindítványt terjesztett elő, így az annak hiányát kifogásoló felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [111] A korábbi Be. 258. § (3) bekezdés a) pontja alapján az ítélet és az ügydöntő végzés indokolásának a személyi körülményekre vonatkozóan megállapított tényeket megelőzően tartalmaznia kell a vádra - közvádra, illetve magánvádra - történő utalást.
- [112] Magánvádas eljárás esetén a joghatályos magánindítvány előterjesztésének megléte vagy hiánya, mint büntethetőségi feltétel, illetve akadály a törvényes vád keretében vizsgálandó, az nem a történeti tényállás része, de a bíróság ezzel kapcsolatos megállapítását az ügydöntő határozat indokolásában rögzíteni kell.
- [113] Nem eredményez büntethetőségi akadályt - a magánindítványra (feljelentésre) induló, de közvádra üldözendő bűncselekmények esetén -, ha a magánindítvány joghatályossága az iratokból és az ügyészi vádiratból megállapítható, ám azt az ítélet indokolása nem tartalmazza.
- [114] A sértett - a város jegyzőjeként - az 1978. évi IV. törvény 137. § (1) bekezdés j) pontja értelmében hivatalos személy.
- [115] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint az 1. és 2. tényállási pontban a terhelt terhére rótt és a feljelentés alapját képező kijelentések a sértett hivatalos eljárása miatt, míg a 3. pontban rögzítettek a hivatalos eljárása alatt hangzottak el. Ellentétben a felülvizsgálatot indítványozó álláspontjával, a megállapított tényállás szerint a közmeghallgatáson a sértett nem magánemberként, vendégként, hanem mint az önkormányzat jegyzője vett részt.
- [116] Mindezekre figyelemmel az ügyészi vádemelés és a vádképviselő - a sértett személyes eljárása helyett - nem kifogásolható, és az eljárás lefolytatásához szükséges joghatályos magánindítvány is rendelkezésre állt.
- [117] Mindemellett a Be. 496. §-a alapján az ügyész a vád képviselőt a magánvádlótól az eljárás bármely szakaszában átveheti. Erre a kialakult joggyakorlat szerint már a vádemelést megelőzően is sor kerülhet; ebben az esetben nem a magánvádlói feljelentés, hanem az ügyészi vádirat lesz az eljárás alapja. Ekként a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés sem valósult meg.
- [118] A kifejtettek alapján a Kúria a terhelt - védője útján - előterjesztett felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és miután egyéb, a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértést sem észlelt, a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

V.

- [119] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére tekintettel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [120] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. március 19.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző